

**ความสัมพันธ์เชิงคาโนนิคอลระหว่างภาวะผู้นำปรียรรต
การใช้อำนาจ ความฉลาดทางอารมณ์ ของผู้บริหาร กับความมุ่งมั่น
ความพยายามของครู ความพอใจในงาน
และแรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษา**
**Canonical Relationship between Transformational Leadership,
Power, Emotional Quotient of Administrators and Teachers’
Commitment and Effort, Job Satisfaction,
and Motivation in School Reform**

เสาวนิตย์ ทวีสันตนิกุล (Saowanit Taweessantaneenukul)*

ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (Dr.Chumsak Inrak)**

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัย 1.ศึกษาอัตราและแบบแผนความสัมพันธ์สูงสุดระหว่างชุดตัวแปรด้านผู้บริหารและชุดตัวแปรด้านครู 2.ศึกษาค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล ระหว่างชุดตัวแปรด้านผู้บริหารและชุดตัวแปรด้านครู กลุ่มตัวอย่าง คือครูและผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา เครื่องมือคือแบบสอบถาม 2 ชุด ผลวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ภายใน ระหว่างชุดตัวแปรด้านผู้บริหาร และระหว่างชุดตัวแปรด้านครู มีความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ภายในข้ามกลุ่ม ระหว่างชุดตัวแปรด้านผู้บริหารกับชุดตัวแปรด้านครู Root ที่ 1 และ Root ที่ 2 อธิบายความแปรปรวนร่วมได้ 32.98 เปอร์เซ็นต์ และ 12.23 เปอร์เซ็นต์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 สร้างพารามิเตอร์ชุดตัวแปรขึ้นใหม่โดยให้ชื่อว่าความฉลาดทางอารมณ์และการใช้อำนาจด้านบวก กับความมุ่งมั่นของครูและการใช้อำนาจแบบเข้มงวดของบริหารกับความพอใจในงานของครู

ABSTRACT

This research aimed 1. to study the rate and the pattern of the highest relation between administrators variables and teachers variables. 2. to study the prominent weight of canonical from canonical correlation between variables. 3. to build composed variable or canonical variable from correlation coefficient between variables. The samples were teachers and administrators. There were two

* นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

**รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

instruments. It was found that there was intercorrelation coefficient between administrators 'variables and between teachers 'variables . The higher group of intercorrelation coefficient between groups of variables: the happiness and the commitment, the happiness and the effort, the smartest and the commitment, the happiness and job satisfaction in his colleagues. Canonical Correlation between Root 1 and Root 2 has Eigenvalues can explain variance of it 32.98 % and 12.23 % significance at the .05 level. Parameter of its called emotional quotient and using positive power with teachers •commitment and using strict power with job satisfaction.

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำปริวรรต อำนาจ ความฉลาดทางอารมณ์ ความมุ่งมั่นและความพยายาม และความพอใจในงาน

Key Words : Transformational Leadership Power Emotional Quotient Commitment and Effort Job Satisfaction

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลง วิทยาการทุกอย่างพัฒนาก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นทุกสิ่งจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาไปพร้อมกันการจัดการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงขององค์ความรู้ต่าง ๆ ดังนั้นการจัดการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงต้องปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา เพื่อสร้างสังคมโลกให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เช่นเดียวกับประเทศไทยซึ่งได้ดำเนินการเพื่อการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการศึกษาที่จะส่งผลให้เยาวชนของชาติสามารถที่จะนำประเทศให้ก้าวไปพร้อมกับประเทศอื่น ๆ ในยุคโลกไร้พรมแดน การปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการศึกษา มีปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การดำเนินการดำเนินการประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษามีเนื้อหาให้ปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับสาระของการจัดการศึกษาในทุกด้าน ตั้งแต่ความมุ่งหมายและหลักการ สิทธิ และหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์และบุคลากรทางการศึกษาทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาตลอดจนถึงเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การปฏิรูประดับสถานศึกษาให้สอดคล้อง กับกฎหมาย

และนโยบายด้านการศึกษาของประเทศเป็นกลไกที่ทำให้การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ประสบความสำเร็จการปฏิรูปขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ที่สำคัญ คือครู ผู้บริหาร วัฒนธรรมในองค์กรทรัพยากรการมีส่วนร่วมของชุมชน และการบริหารจัดการที่ดี แต่ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์กรมากที่สุดคือผู้บริหาร ผู้บริหารเป็นบุคคลที่ผูกพันกลุ่มเข้าด้วยกันและกระตุ้นให้ผู้ที่บังคับบัญชาได้แสดงความสามารถสูงสุดเพื่อผลงานมีประสิทธิภาพ และเป็นผู้รับผิดชอบดูแลการปฏิบัติงานต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จด้วยดี ความสำเร็จของการบริหารงานเป็นผลมาจากความร่วมมือ ระหว่างบุคคลในองค์กรภายใต้การนำของผู้บริหาร

ผู้บริหารจะทำหน้าที่บริหารงานต่าง ๆ ให้ดำเนินไปด้วยความพร้อมเพรียง มีประสิทธิภาพรวดเร็วเรียบร้อยประหยัดกำลังคนกำลังทรัพย์และบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ผู้บริหารเป็นผู้แสดงพฤติกรรมที่จะทำให้ผู้ที่บังคับบัญชาทุกคนปฏิบัติงานเต็มความสามารถด้วยความพึงพอใจ มีความสุขกับหมั่นคณะและอาชีพของตน ผู้บริหารยังเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรต่อผู้ที่บังคับบัญชา (เบญจพร, 2545)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน ความต้องการภาวะผู้นำของผู้บริหารภาวะผู้นำถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเป็นการนำหรือการทำให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตามที่ประสงค์ตามเป้าหมายขององค์กรภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อความสำเร็จแห่งเป้าหมายขององค์กร อย่างเห็นได้ชัดในปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำปรัวรรต เป็นแบบผู้นำที่สร้างความเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่และทำให้เกิดการจูงใจอย่างมากในตัวผู้ตามเป็นความสามารถของผู้บริหารที่ทำให้สมาชิกในองค์กรเพิ่มภาวะผู้นำเพื่อพัฒนางานในขอบเขตของแต่ละคนให้บรรลุเป้าหมาย ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารซึ่งมีภาวะผู้นำปรัวรรตจะมีบทบาทเป็นผู้ริเริ่มผู้ตัดสินใจ และผู้สั่งการน้อยที่สุด แต่จะมีบทบาทค่อนข้างมากในการเป็นผู้รับรู้ผู้ประสานงานผู้สนับสนุน และผู้อำนวยความสะดวก (รัชณี, 2537) เพื่อให้สมาชิกในหน่วยงานมีโอกาสใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ในการริเริ่มงาน ตัดสินใจ แก้ปัญหาต่าง ๆ และพัฒนางานในหน้าที่ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ภาวะผู้นำปรัวรรตเป็นแบบผู้นำที่ดีและเหมาะสมกับสภาวะการณ์การปฏิรูปการศึกษา

สำหรับองค์กรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษานั้นๆ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการและจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายทำให้สถานศึกษาดำรงอยู่และก้าวหน้าจึงจำเป็นต้องมีผู้บริหารที่เข้มแข็ง และมีภาวะผู้นำสอดคล้องกับอัลกิน (Alkin, 1992) ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน ความต้องการภาวะผู้นำของผู้บริหารขึ้นอยู่กับ การเป็นผู้นำของผู้บริหาร ในการทำให้สถานศึกษามีความเจริญก้าวหน้า ภาวะผู้นำที่มีคุณภาพของผู้บริหารจะมีผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

ผลการวิจัยและพัฒนาภาวะผู้นำปรัวรรตในทุกระดับในทุกองค์กรของประเทศต่าง ๆ พบว่า

ผู้บริหารหรือผู้นำที่มีภาวะผู้นำปรัวรรตสามารถทำให้ประสิทธิผลของงานในองค์กรสูงขึ้นแม้ว่าสภาพขององค์กรจะมีข้อจำกัดผู้บริหารจะมีลักษณะเป็นผู้นำของผู้นำ เป็นการให้อำนาจแก่สมาชิกเพื่อพัฒนางาน

การใช้อำนาจของผู้บริหาร ผู้บริหารสามารถมีอำนาจในตนเองเพื่อที่จะได้มีอำนาจเหนือผู้อื่นมากยิ่งขึ้นในการเป็นผู้บริหารที่ดีมีคุณภาพนั้น ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำและอำนาจ จึงจะสามารถบริหารงานนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ถ้าไม่มีอำนาจหรือไม่สามารถใช้อำนาจได้ก็ไม่สามารถนำได้ภาวะผู้นำที่ละเลยเรื่องอำนาจไม่สามารถที่จะทำงานได้อย่างสมบูรณ์แบบ การใช้อำนาจของผู้บริหาร ผู้บริหารไม่ว่าจะมีภาวะผู้นำหรือไม่ก็ตามต่างก็มีอำนาจเพราะในฐานะผู้บริหาร ย่อมมีอำนาจในตำแหน่ง ผู้บริหารสามารถมีอำนาจในตนเองเพื่อที่จะได้มีอำนาจเหนือผู้อื่นมากยิ่งขึ้นในการเป็นผู้บริหารที่ดีมีคุณภาพนั้น ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำและอำนาจ จึงจะสามารถบริหารงานนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ถ้าไม่มีอำนาจหรือไม่สามารถใช้อำนาจได้ ก็ไม่สามารถนำได้ (Hersey and Blanchard, 1988) ได้แบ่งอำนาจออกเป็น 7 รูปแบบดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะต้องมีภาวะผู้นำจะต้องมีอำนาจ และจะต้องใช้อำนาจได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับตัวผู้บริหารที่มีส่วนในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้วิจัยให้ความสนใจศึกษา เป็นพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความมีเชาว์ปัญญาทางศีลธรรม จริยธรรม และมีความอดทนในการแก้ปัญหา มีความอดทนในการรู้สิ่งที่ยาก เป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นต่อบุคคลในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ มีความเป็นสุข และประสบผลสำเร็จในมิติต่างๆ ในอนาคตสามารถตระหนักรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง และผู้อื่น รู้เท่าทันอารมณ์ แยกแยะอารมณ์ พึงพาตนเอง ควบคุมอารมณ์ของตนเอง มีการปรับตัวที่ดี มีความมุ่งมั่นให้บรรลุเป้าหมาย มองโลกในแง่ดี ซึ่งความฉลาดทางอารมณ์จะช่วยให้การปฏิบัติงานใน

องค์กรมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากขึ้น โคลแมน (Coldman, 1998) ได้เสนอแนวทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะด้านความฉลาดทางอารมณ์ได้ 2 หมวดใหญ่ คือ สมรรถนะส่วนบุคคล หมายถึง การบริหารจัดการตนเอง และสมรรถนะทางสังคม หมายถึง การสร้างและรักษาความสัมพันธ์ สำหรับบาร์ออน (Bar-on, 2001) นักจิตวิทยาชาวอิสราเอล และนักวิจัยทางด้านความฉลาดทางอารมณ์ของมหาวิทยาลัยไฮฟา ประเทศอิสราเอล กล่าวว่าผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์คือผู้ที่มีความสามารถในการจัดการกับสภาพแวดล้อมและแรงกดดัน ซึ่งส่งผลให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิต และส่งผลโดยตรงต่อสุขภาวะทางจิต เป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ และจากผลการศึกษาของเมเยอร์และสโลเวย์ (Mayer and Salovey, 1997) พบว่าชาวปัญญาสามารถทำนายความสำเร็จในการเรียนและการทำงานได้เพียง 20 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น แต่ความฉลาดทางอารมณ์ จะเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในชีวิตในสัดส่วน 80 เปอร์เซ็นต์ ที่เหลือในการสร้างความสุข และความสำเร็จจากการศึกษาเพิ่มเติมพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสำคัญและส่งผลต่อความสำเร็จในชีวิตเหนือกว่าชาวปัญญาถึง 4 เท่าในการทำงานร่วมกับบุคลากรอื่น ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา ครูเป็นบุคคลที่ทำงานใกล้ชิดกับผู้บริหารมากที่สุด ดังนั้นการบริหารงานของผู้บริหารจะสำเร็จมากน้อยเพียงไรจึงขึ้นอยู่กับครู ครูเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ในโรงเรียนโดยเฉพาะในยุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อจะให้การศึกษามีคุณภาพ กระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน ผลงานที่มีคุณภาพการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นความรับผิดชอบของครู ดังนั้นโรงเรียน จึงจำเป็นต้องมีครูที่มีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจและมีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง มีแนวคิดที่ทันสมัย มีเป้าหมายเป็นของตนเอง และสามารถปรับเป้าหมายของตนเองเข้ากับเป้าหมายขององค์กร เปลี่ยนความคิดให้เหมาะสมกับยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงพร้อมที่จะทำหน้าที่

อย่างเต็มกำลังความสามารถ อุทิศตนเพื่องาน เสียสละทุ่มเท และมีจิตสำนึกที่ดีในการทำหน้าที่เพื่อสังคมส่วนรวม ครูต้องมีความมุ่งมั่นและความพยายามอย่างมากที่จะทำงานในหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จ ความมุ่งมั่นและความพยายามของครูเป็นกุญแจสำคัญต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในการที่จะปฏิรูปและจัดทำสิ่งใหม่ ๆ โดยการทุ่มเท เพื่องาน ความมุ่งมั่นของครูที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจะทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ คุณภาพของครูและความมุ่งมั่นของครู จะเป็นตัวกำหนดคุณภาพการสอนและคุณภาพในการปรับปรุงโรงเรียน ความมุ่งมั่นของครูที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นส่วนหนึ่งของการตั้งใจ ความเข้าใจทฤษฎีการตั้งใจ ความมุ่งมั่นเป็นคุณภาพของคนในบริบทที่เป็นเกี่ยวกับเรื่องอนาคต และความมุ่งมั่นจะเกี่ยวข้องกับเป้าหมายและความเชื่อของแต่ละคนรวมถึงกระบวนการกระตุ้นทางอารมณ์ เหตุผลที่กล่าวมา ทั้งหมด จะเห็นได้ว่าในการบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่เหมาะสม การใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารต้องควบคู่ไปกับการใช้อำนาจ จึงจะบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการใช้อำนาจผู้บริหารควรคำนึงถึงปัจจัยอีกปัจจัยหนึ่งคือ ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารซึ่งจะช่วยให้การใช้อำนาจเป็นไปเพื่องานอย่างแท้จริงผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่าภาวะผู้นำปรวิรรต การใช้อำนาจ ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์เชิงคาโนนิคอลกับความมุ่งมั่นความพยายามของครู แรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษาและความพอใจในงานของครูโดยอัตราและแบบแผนความสัมพันธ์ต่างกันอย่างไร และภาวะผู้นำปรวิรรต การใช้อำนาจและความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร และสามารถสร้างตัวแปรประกอบจากกลุ่มตัวแปรที่ศึกษาที่สัมพันธ์กันใหม่ระหว่างครูและผู้บริหารได้จำนวนกี่กลุ่มเพื่อนำผลในการศึกษา ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามแนวทางในการปฏิรูปต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาอัตราและแบบแผนความสัมพันธ์สูงสุดระหว่างภาวะผู้นำปรีวรรต การใช้อำนาจและความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับความมุ่งมั่นและความพยายามของครู ความพอใจในงานและแรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษา

2. ศึกษาค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างภาวะผู้นำปรีวรรต การใช้อำนาจ และความฉลาดทางอารมณ์ กับความมุ่งมั่นและความพยายามของครู ความพอใจในงานและแรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษา

3. สร้างตัวแปรประกอบหรือตัวแปรคาโนนิคอล จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำปรีวรรต การใช้อำนาจ และความฉลาดทางอารมณ์ กับความมุ่งมั่นและความพยายามของครู ความพอใจในงานและแรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษา

วิธีการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์

ขอบเขตในการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรโรงเรียนมัธยมศึกษาเดิมใน 5 จังหวัด คือ สงขลา สตูล ปัตตานี นราธิวาสและยะลาจำนวน 104 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนมัธยมศึกษาใน 5 จังหวัดคือ สงขลา สตูล ปัตตานี นราธิวาสและยะลาจำนวน 86 โรงเรียนตามเกณฑ์ของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ผู้ให้ข้อมูลหรือตอบแบบสอบถามคือ ผู้บริหาร 86 คน ครู 258 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ผู้ให้ข้อมูล 344 คน

2. ขอบเขตเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรด้านผู้บริหาร

2.1.1 ภาวะผู้นำปรีวรรต

2.1.1.1 การกำหนดทิศทางการปฏิบัติงาน

2.1.1.2 การพัฒนาบุคลากร

2.1.1.3 การออกแบบองค์กรใหม่

2.1.2 การใช้อำนาจ

2.1.2.1 อำนาจบังคับ

2.1.2.2 อำนาจตามกฎหมาย

2.1.2.3 อำนาจรางวัล

2.1.2.4 อำนาจอ้างอิง

2.1.2.5 อำนาจข้อมูลข่าวสาร

2.1.2.6 อำนาจเชี่ยวชาญ

2.1.2.7 อำนาจเชื่อมโยง

2.1.3 ความฉลาดทางอารมณ์

2.1.3.1 ความดี

2.1.3.2 ความเก่ง

2.1.3.3 ความสุข

2.2 ตัวแปรด้านครู

2.2.1 ความมุ่งมั่นและความพยายาม

2.2.1.1 ความมุ่งมั่น

2.2.1.2 ความพยายาม

2.2.2 แรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษา

2.2.2.1 ปัจจัยกระตุ้น

2.2.2.2 ปัจจัยค้ำจุน

2.2.3 ความพอใจในงาน

2.2.3.1 ความพอใจในงานโดยทั่วไป

2.2.3.2 ความพอใจในลักษณะงาน

2.2.3.3 ความพอใจใน ผู้บังคับบัญชา

2.2.3.4 ความพอใจในผู้ร่วมงาน

2.2.3.5 ความพอใจในโอกาสความก้าวหน้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 มีทั้งหมด 4 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำปรีวรรตของผู้บริหาร

3) แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหาร 4) แบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร ชุดที่ 2 มี 4 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับความมุ่งมั่นและความพยายามของครู 3) แบบสอบถามความพอใจในงาน 4) แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีส่งไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 ฉบับ และสอบถามในการส่งแบบสอบถามคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสภาพทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ โดยแยกข้อมูลตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง เพศ และอายุ โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ แล้วเสนอเป็นตาราง

2. แบบสอบถามตอนที่ 2, 3, 4 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำปรัวรรต การใช้อำนาจของผู้บริหาร ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร ความมุ่งมั่นและความพยายามของครู ความพึงพอใจในงาน แรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษา หาค่าเฉลี่ย (Mean) หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อทราบระดับภาวะผู้นำปรัวรรตการใช้อำนาจ ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารและระดับความมุ่งมั่นและความพยายามของครู ความพึงพอใจในงานและแรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษา

3. ทดสอบสมมุติฐานเปรียบเทียบ หาค่าความสัมพันธ์ เชิงคาโนนิคระหว่างภาวะผู้นำปรัวรรต การใช้อำนาจ ความฉลาดทางอารมณ์กับ ความมุ่งมั่นและความพยายามของครู ความพอใจในงานและแรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงคาโนนิค

สรุปผลการวิจัย

1. มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรด้านผู้บริหารคือภาวะผู้นำปรัวรรตการใช้อำนาจของผู้บริหาร ความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มสูง คือ การพัฒนาบุคลากรกับการออกแบบองค์กร การออกแบบองค์กรกับอำนาจการให้รางวัล อำนาจการอ้างอิงกับอำนาจข้อมูลข่าวสาร อำนาจข้อมูลข่าวสารกับอำนาจการเชื่อมโยง การกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานกับการพัฒนาบุคลากร ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรด้านผู้บริหารกลุ่มต่ำ ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรกับอำนาจการบังคับ การพัฒนาบุคลากรกับอำนาจตามกฎหมาย การกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานกับอำนาจบังคับ อำนาจบังคับกับอำนาจความเชี่ยวชาญ

2. มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรด้านครู ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในกลุ่มตัวแปรด้านครูกลุ่มสูงมีดังนี้ความพยายามกับความพอใจในงานโดยทั่วไป ความมุ่งมั่นกับความพยายาม ความพอใจในลักษณะงานกับความพอใจในผู้บังคับบัญชา ความพอใจในงานโดยทั่วไปกับความพอใจในลักษณะงานค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในกลุ่มต่ำ มีดังนี้ ความพยายามกับปัจจัยกระตุ้น ความพอใจในลักษณะงานกับปัจจัยกระตุ้น ปัจจัยกระตุ้นกับปัจจัยคำจุน ความมุ่งมั่นกับปัจจัยกระตุ้น และความพอใจในผู้ร่วมงานกับปัจจัยกระตุ้น ตัวแปรด้านครูที่มีความสัมพันธ์กับความพอใจในงานสูงสุดคือ ความพยายามที่มีความสัมพันธ์กับความพอใจในลักษณะงานสูงสุดคือความพอใจในผู้บังคับบัญชา ที่มีความสัมพันธ์กับความพอใจในงานโดยทั่วไปคือความพอใจในลักษณะงาน และความมุ่งมั่นกับความพยายาม

3. มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในข้ามกลุ่มระหว่างตัวแปรด้านผู้บริหารกับตัวแปรด้านครูที่มีค่าสูงได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับตัวแปรด้านครู คือ ความมุ่งมั่นและความพยายาม ดังนั้นความสุกับความมุ่งมั่น ความสุกับความพยายาม ความเก่งกับความมุ่งมั่น ความสุกับความพอใจใน

ผู้ร่วมงาน ความเก่งกับความพยายาม ความดีกับความมุ่งมั่น

4. มีสหสัมพันธ์คาโนนิคอลและค่าน้ำหนักมาตรฐานคาโนนิคอล ระหว่างชุดตัวแปรด้านผู้บริหาร คือภาวะผู้นำปรีวรรต การใช้อำนาจ และความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับความมุ่งมั่นและความพยายามของครู ความพอใจในงาน แรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษา ชุดที่หนึ่ง ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล ซึ่งทำให้ ตัวแปรด้านผู้บริหารส่งผลต่อความสุขสูงสุดร้อยละ 72.93 ชุดที่สอง ตัวแปรด้านผู้บริหารส่งผลต่ออำนาจบังคับได้สูงสุดร้อยละ 38.39

5. มีสหสัมพันธ์คาโนนิคอลและค่าน้ำหนักมาตรฐานคาโนนิคอล ระหว่างชุดตัวแปรด้านครูซึ่งประกอบด้วยความมุ่งมั่นและความพยายามของครู ความพอใจในงาน แรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษา โดยในชุดที่หนึ่ง ทำให้ตัวแปรด้านครูส่งผลต่อความมุ่งมั่นสูงสุดร้อยละ 82.16 ชุดที่สอง ตัวแปรด้านครูส่งผลต่อความพอใจในโอกาสความก้าวหน้า สูงสุดร้อยละ 91.88

6. ตัวแปรที่เป็นพารามิเตอร์ในรูปของปัจจัยที่มีผลต่องานการปฏิบัติของครู ความมุ่งมั่นและความพยายามของครู ความพอใจในงาน แรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษา เมื่อแยกพิจารณาตามด้านและพิจารณาโดยรวมสามารถสร้างพารามิเตอร์ในรูปของชุดตัวแปรเกี่ยวกับครูขึ้นใหม่โดยให้ชื่อว่า ความฉลาดทางอารมณ์และการใช้อำนาจด้านบวกกับความมุ่งมั่นของครู และการใช้อำนาจแบบเข้มงวดของผู้บริหารกับความพอใจในงานของครู

ประโยชน์ของงานวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าความรู้เรื่องอัตราและแบบแผนความสัมพันธ์สูงสุดระหว่างภาวะผู้นำปรีวรรต การใช้อำนาจและความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับความมุ่งมั่นและความพยายามของครู ความพอใจในงานของครู และแรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารในการพัฒนาตนเองให้บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากผลการวิจัยที่พบว่านำตัวแปรประกอบหรือตัวแปรคาโนนิคอลจาก ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำปรีวรรต การใช้อำนาจ และความฉลาดทางอารมณ์กับความมุ่งมั่นและความพยายามของครู ความพอใจในงานของครู และแรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษาไปใช้ในการบริหารงานบุคคล

3. จากผลการวิจัยที่พบว่าอันดับหน่วยวิเคราะห์ตามค่าสูงต่ำ มากำหนดตำแหน่งของ ตัวแปรภาวะผู้นำ การใช้อำนาจ และความฉลาดทางอารมณ์กับความมุ่งมั่นและความพยายามของครู ความพอใจในงานของครูและแรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษา ให้ผู้บริหารเลือกใช้ภาวะผู้นำการใช้อำนาจและความฉลาดทางอารมณ์ที่เหมาะสม

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า มีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรด้านผู้บริหารคือภาวะผู้นำปรีวรรต การใช้อำนาจของผู้บริหาร ความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มสูง คือ การพัฒนาบุคลากรกับการออกแบบองค์กร การออกแบบองค์กรกับอำนาจการให้รางวัล อำนาจการอ้างอิงกับอำนาจข้อมูลข่าวสาร อำนาจข้อมูลข่าวสารกับอำนาจการเชื่อมโยงการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานกับการพัฒนาบุคลากร ดังนั้นในการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารควรนำภาวะผู้นำปรีวรรตมาใช้ในการปฏิบัติงาน และการใช้อำนาจของผู้บริหารต้องเป็นอำนาจเชิงบวก

5. จากผลการวิจัยที่พบว่า มีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรด้านครูคือความมุ่งมั่นและความพยายาม ความพอใจในงาน และแรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษาของครู ในกลุ่มสูงคือ ความพยายามกับความพอใจในงานโดยทั่วไป ความมุ่งมั่นกับความพยายาม ความพอใจในลักษณะงานกับความพอใจในผู้บังคับบัญชา ความพอใจในงานโดยทั่วไปกับความพอใจในลักษณะงาน ดังนั้นในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาผู้บริหารควรคำนึงถึงความมุ่งมั่นและความพยายามของครูและความพอใจในงาน

6. จากผลการวิจัยที่พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน ข้ามกลุ่ม ระหว่างตัวแปรด้านผู้บริหาร กับ ตัวแปรด้านครู ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ที่มีค่าสูงได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร สัมพันธ์กับตัวแปรด้านครูคือตัวแปรความมุ่งมั่นและความพยายามดังนี้ ตัวแปรความสุขกับความมุ่งมั่น ความสุขกับความพยายาม ความเก่งกับความมุ่งมั่น ความสุขกับความพอใจในผู้ร่วมงาน ความเก่งกับความพยายาม ความดีกับความมุ่งมั่น ดังนั้นในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาผู้บริหารควรคำนึงถึงความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับความมุ่งมั่นและความพยายามของครูและความฉลาดทางอารมณ์กับความพอใจในงาน

7. จากผลการวิจัยที่พบว่า มีค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคัลเท่ากับ 0.574245 แสดงว่า ตัวแปรด้านผู้บริหารส่งผลต่อตัวแปรด้านครูได้สูงสุดร้อยละ 57.42 ค่าน้ำหนักมาตรฐานคาโนนิคัลมีค่าน้ำหนักมากในกลุ่มแรกของกลุ่มตัวแปรด้านผู้บริหาร คือ ความสุข ความเก่ง ความดี อำนาจความเชี่ยวชาญและอำนาจอ้างอิง ส่วนค่าน้ำหนักมาตรฐานคาโนนิคัลมากในกลุ่มแรกของตัวแปรด้านครู คือ ความมุ่งมั่นและความพยายาม ดังนั้นในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ผู้บริหารควรคำนึงถึงความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับความมุ่งมั่นและความพยายามของครูและความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับความพอใจในงานของครูเช่นเดียวกัน

8. จากผลการวิจัยที่พบว่ากลุ่มที่ 1 ความเก่ง ความดี ความสุข อำนาจอ้างอิง อำนาจข้อมูล ข่าวสาร อำนาจความเชี่ยวชาญ คือ ความฉลาดทางอารมณ์และการใช้อำนาจด้านบวกสัมพันธ์กับความมุ่งมั่นของครูกลุ่มที่ 2 การใช้อำนาจแบบเข้มงวดของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับ ความพอใจในลักษณะงาน ความพอใจในผู้บังคับบัญชา ความพอใจในโอกาสความก้าวหน้า ความพอใจในงานทั่วไป และความพอใจในผู้ร่วมงาน คือความพอใจในงานและแรงจูงใจของครูในการปฏิรูปสถานศึกษาทำให้สามารถจัดตัวแปรใหม่ขึ้นคือ ความฉลาดทางอารมณ์และการใช้อำนาจด้านบวกมี

ความสัมพันธ์กับ ความมุ่งมั่น การใช้อำนาจแบบเข้มงวดของผู้บริหารสัมพันธ์กับ ความพอใจในงานของครู ซึ่งผู้บริหารและครูสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน ระหว่างตัวแปรด้านผู้บริหารคือ การพัฒนาบุคลากรกับการออกแบบองค์กร การออกแบบองค์กรกับอำนาจการให้รางวัล อำนาจการอ้างอิงกับอำนาจข้อมูลข่าวสาร อำนาจข้อมูลข่าวสารกับอำนาจการเชื่อมโยง การกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานกับการพัฒนาบุคลากร ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างกลุ่มตัวแปรด้านครู ความพยายามกับความพอใจในงานโดยทั่วไป ความมุ่งมั่นกับความพยายาม ความพอใจในลักษณะงานกับความพอใจในผู้บังคับบัญชา ความพอใจในงานโดยทั่วไปกับความพอใจในลักษณะงาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในข้ามกลุ่มระหว่างตัวแปรด้านผู้บริหารกับตัวแปรด้านครู ความสุขกับความมุ่งมั่น ความสุขกับความพยายาม ความเก่งกับความมุ่งมั่น ความสุขกับความพอใจในผู้ร่วมงาน ความเก่งกับความพยายาม ความดีกับความมุ่งมั่น ตัวแปรทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์ข้ามกลุ่มกัน มีความเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ค่าโนนิคัลสหสัมพันธ์คาโนนิคัลระหว่างกลุ่มตัวแปรด้านผู้บริหารและตัวแปรด้านครูมีจำนวน 9 คู่ โดย Root ที่ 1 และ Root ที่ 2 อธิบายความแปรปรวนร่วมได้ 32.98 เปอร์เซ็นต์และ 12.23 เปอร์เซ็นต์ มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สร้างพารามิเตอร์ในรูปของชุดตัวแปรเกี่ยวกับครูขึ้นใหม่โดยให้ชื่อว่า ความฉลาดทางอารมณ์และการใช้อำนาจด้านบวกกับความมุ่งมั่นของครูและการใช้อำนาจแบบเข้มงวดของผู้บริหารกับความพอใจในงานของครู

เอกสารอ้างอิง

- เบญจพร แก้วมีศรี. 2545. การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคูณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชนี้ วิเศษสังข์. 2537. “ผู้นำปรีวรรต”. สารพัฒนาหลักสูตร 13 (116) 18-24 มกราคม-มีนาคม, 18-24.
- Alkin, CM. 1992. Encyclopedia of educational research. New York :Macmillan.
- Bar-On, R. 2001. Transformational nursing Leadership: A measure of emotional intelligence (Technical manual). Toronto: Multi-Health System Inc.
- Coldman, D.1998. Emotional intelligence : Why it can matter more than IQ. New York: Bantam Books.

- Hersey, P., and Blanchard, KH. 1988. Management of organizational behavior: utilizing human resources. New York: Prentice-Hall.
- Hersey, P., and Blanchard, KH. 2001. Management of organizational behavior: utilizing human resources. New York: Prentice-Hall.
- Krejcie, RV., and Morgan, DW. 1970. “Determining Sample Size for Research Activities”, Educational and Measurement, 30, 607-610.
- Mayer, JD., and Salovey, P. 1977. “What is emotional intelligence?” In P Salovey and D.J. Stuyter (Eds), Emotional displacement and emotional intelligence . New York : Salovey, P., and Mayer, JD. 1990. “Emotional Intelligence,’ Imagination, Cognition and Personality New York : Basic Books.